

هدف چه بود؟ هدف این بود که پایه‌های نظام را سست کنند، متزلزل کنند، مراکز حساس را بگیرند، سداسیما را بگیرند و از این قبیل؛ این کاری بود که اینها میخواستند بکنند. نیروهای انتظامی، بسیج، سپاه و تعداد زیادی جوان که نه جزو بسیج بودند، نه جزو سپاه بودند، در مقابل اینها قرار گرفتند. بعضی با دست خالی با اینها برخورد کردند، بعضی هم شهید شدند ۱۴۰۴/۱۱/۲۸

همزیستی با ایران؛ تنها مسیر پیش روی عربستان

گزارش روز

انفقاد تفاهم‌نامه اسلام‌آباد برای پایان جنگ تحمیلی علیه کشورمان، برای عربستان سعودی سرآغاز یک پارادوکس راهبردی پیچیده شد. ریاض از یک سو، بازگشایی تنگه هرمز را برای نجات اقتصاد و اجرای برنامه «چشم‌انداز ۲۰۳۰» حیاتی می‌داند و از سوی دیگر، از احیای اقتصادی ایران و بازسازی نفوذ منطقه‌ای آن هراس دارد. جنگ رمضان خسارت‌های سنگینی به اقتصاد عربستان وارد کرد. حملات موشکی و پهپادی ایران به تأسیسات نظامی و انرژی این کشور، از جمله پایگاه هوایی شاهزاده سلطان و میادین نفتی، خسارت‌های قابل توجهی بر جای گذاشت و پالایشگاه رأس تنوره به صورت جزئی تعطیل شد. اما بزرگ‌ترین هزینه اقتصادی، اختلال در تنگه هرمز بود. این تنگه که روزانه حدود ۱۳۰ کشتی از آن عبور می‌کند، در جریان جنگ به کمتر از ۳۱ کشتی در روز کاهش یافت. امین ناصر، رئیس آرامکو، این اختلالات را «بزرگ‌ترین شوک به تأمین انرژی در تاریخ» توصیف کرد که منجر به کاهش نزدیک به یک میلیارد بشکه نفت شد. بر اساس برآوردها، خسارت وارده به کشورهای شورای همکاری خلیج فارس به ۵۸ میلیارد دلار رسیده است.

نگرانی اصلی عربستان از تفاهم‌نامه، نه پایان جنگ، بلکه نتیجه نهایی آن است. بر اساس مفاد این تفاهم، ایران به صندوقی به ارزش دست‌کم ۳۰۰ میلیارد دلار برای بازسازی و توسعه دسترسی پیدا می‌کند و تحریم‌ها لغو می‌شود. تحلیلگران تخمین می‌زنند ایران صرفاً با از سرگیری صادرات نفت به چین با قیمت کامل بازار، سالانه ۳۰ میلیارد دلار درآمد اضافی کسب خواهد کرد. این درآمد جدید به کشورمان اجازه می‌دهد تا به سرعت اقتصاد خود را احیا کند.

عربستان برای کاهش وابستگی به تنگه هرمز، به خط لوله شرق به غرب (پترولین) تکیه کرد. اما این خط لوله حتی در ظرفیت کامل، توان جابه‌جایی حجم نفت عبوری از هرمز را ندارد و مسیر دریای سرخ نیز محموله‌ها را در معرض حملات قرار می‌دهد. همچنین جنگ رمضان، اعتماد کشورهای خلیج فارس به توانایی آمریکا در تأمین امنیت آن‌ها را به شدت کاهش داد و هزینه بازسازی مقرر فرماندهی پنجم ناوگان آمریکا در بحرین به‌تنهایی ۲۰۰ میلیون دلار برآورد شده است. در چنین شرایطی به نظر می‌رسد، عربستان سعودی به این حقیقت راهبردی رسیده است که جغرافیا و موازنه قدرت در منطقه، گزینه‌های پیش روی آن را به شدت محدود کرده است. ریاض به خوبی می‌داند که جمهوری اسلامی ایران با اتکا به توانایی بستن تنگه هرمز، گروه‌های محور مقاومت و قدرت موشکی خود، به یک واقعیت انکارناپذیر در معادلات منطقه تبدیل شده است. تلاش برای مقابله با این واقعیت یا امیدواری به مهار ایران از طریق فشارهای خارجی، نه تنها بی‌نتیجه، بلکه هزینه‌های گزافی برای اقتصاد و امنیت عربستان به همراه خواهد داشت. با این شرایط، عربستان چاره‌ای جز پذیرش نقش و جایگاه جمهوری اسلامی ایران در نظم امنیتی منطقه ندارد و باید سیاست خود را بر اساس همزیستی با این واقعیت جدید تنظیم کند.

بهرام بختیاری

افشای نقش پایگاه «موفق السلطی» در جنگ ۴۰ روزه

خبر ویژه

شبکه روسی «ریانووستی» به نقل از منابع آگاه گزارش داد پایگاه آمریکایی «موفق السلطی» در منطقه الازرق اردن، نقش محوری در جنگ تحمیلی آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران ایفا کرده و به یکی از مهم‌ترین مراکز عملیاتی واشنگتن در منطقه تبدیل شده است. بر اساس این گزارش، یک منبع مطلع اعلام کرد: «در مراحل پایانی جنگ ۴۰ روزه، پایگاه موفق السلطی عملاً به پایگاه منطقه‌ای عملیات آمریکا علیه ایران تبدیل شده بود.» این منبع که نامش فاش نشده، توضیح داد نیروهای آمریکایی از این پایگاه برای پشتیبانی و اجرای عملیات‌های خود بهره می‌بردند. ریانووستی همچنین مدعی شد واشنگتن به دلیل مخالفت برخی متحدان عرب خود با استفاده از حریم هوایی و زیرساخت‌هایشان، ناچار به تکیه بیشتر بر این پایگاه در خاک اردن شده است. به گفته این منبع، عربستان سعودی و امارات متحده عربی اجازه استفاده از حریم هوایی خود را برای عملیات علیه ایران در اختیار آمریکا قرار ندادند و همین موضوع موجب افزایش اهمیت راهبردی پایگاه الازرق شد.

حرف روز منابع خدادادی، راه نجات اقتصاد

جنگ‌ها و تحریم‌ها به‌ویژه در دوران اخیر، صنایع کلیدی کشورها را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهند. در ایران، صنایع پتروشیمی و فولاد به عنوان دو رکن اصلی اقتصادی، آسیب‌های قابل توجهی متحمل شده‌اند که نه تنها به کاهش تولید و صادرات، بلکه به بیکاری گسترده و بحران‌های اقتصادی دامن زده است. در این شرایط، توجه به ظرفیت‌های دیگر اقتصادی، به ویژه معادن، می‌تواند به عنوان یک استراتژی مؤثر در بازسازی و توسعه پایدار کشور مطرح شود.

ایران با داشتن بیش از ۶۰ نوع ماده معدنی و ذخایر قابل توجه، یکی از کشورهای غنی در این زمینه محسوب می‌شود. از مس و آهن گرفته تا زغال‌سنگ و عناصر خاکی کمیاب، این منابع نه تنها می‌توانند به تأمین نیازهای داخلی کمک کنند، بلکه با بهره‌برداری صحیح و صادرات آن‌ها، منبع درآمد ارزی مهمی برای کشور خواهند بود. معادن مس سرچشمه و میدوک، سنگ‌آهن گل‌گهر و چادرملو، تنها بخشی از این ظرفیت عظیم هستند.

تمرکز بر معادن می‌تواند مزایای متعددی به همراه داشته باشد. نخست، تنوع بخشی به اقتصاد است که با توجه به آسیب‌های وارد شده به صنایع پتروشیمی و فولاد، می‌تواند وابستگی به صنایع خاص را کاهش دهد. دوم، ایجاد اشتغال است؛ هر شغل مستقیم در بخش معدن می‌تواند به ایجاد چندین شغل غیرمستقیم در سایر بخش‌ها منجر شود. سوم، افزایش صادرات و ورود ارز به کشور که می‌تواند به تثبیت اقتصاد در برابر نوسانات خارجی کمک کند. چهارم، ارتقای سطح فناوری از طریق جذب فناوری‌های نوین مانند استخراج هوشمند و داده‌کاوی. و پنجم، پایداری منابع با مدیریت صحیح و بهره‌برداری پایدار برای نسل‌های آینده.

البته این مسیر با چالش‌هایی نیز مواجه است؛ از جمله نیاز به زیرساخت‌های مناسب، مدیریت صحیح منابع برای جلوگیری از تخریب محیط زیست، جذب سرمایه‌گذار از طریق اصلاح قوانین، تربیت نیروی انسانی متخصص و سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه. برای عبور از این چالش‌ها، تدوین یک نقشه راه دقیق ضروری است که شامل توسعه زیرساخت‌ها، تقویت قوانین محیط زیستی، تشویق سرمایه‌گذاری خصوصی، برنامه‌های آموزشی، تحقیق و توسعه، همکاری‌های بین‌المللی و استفاده از فناوری‌های نوین می‌شود.

با اجرای این راهبردها، ایران قادر خواهد بود از پتانسیل‌های معدنی خود بهره‌برداری کرده و به سمت اقتصاد پایداری حرکت کند.

[علی محمدی]

ایران با مقاومت، اهرم‌های فشار خود را حفظ کرد

پایگاه تحلیلی «ریسپانسیبل استیت‌کرفت» در گزارشی با بررسی توافق مقدماتی دولت ترامپ و تهران، به نقد تندروهای واشنگتن پرداخته و تأکید کرده که گزینه نظامی علیه ایران شکست خورده و واشنگتن چاره‌ای جز دیپلماسی و رفع تحریم‌ها ندارد. این گزارش با اشاره به انجام حدود ۱۳ هزار سورتی پرواز در کمتر از ۴۰ روز و هدف قرار گرفتن تأسیسات نظامی، کارخانه‌های فولاد، داروسازی، دانشگاه‌ها، مدارس و زیرساخت‌های آب، تصریح کرده که این استراتژی «جواب نداد» و ایران نه تنها فرو نپاشید، بلکه مقاومت کرد، هزینه‌های گزافی به پایگاه‌های آمریکایی تحمیل کرد، تنگه هرمز را بست و با بخش عمده‌ای از توان نظامی‌اش دست‌نخورده از نبرد خارج شد. نویسنده با اشاره به اینکه «برای دهه‌ها، بزرگ‌ترین منبع اهرم فشار واشنگتن بر تهران، تهدید همیشگی گزینه نظامی بود» تأکید کرده که «آن کارت بازی اکنون دیگر سوزانده شده است.» به گفته این تحلیل، دولت ترامپ به دلیل ناتوانی گزینه نظامی در ایجاد تغییر سیاسی در ایران و هزینه‌های فزاینده بسته شدن تنگه هرمز، چاره‌ای جز بازگشت به دیپلماسی نداشته است. این گزارش با اشاره به خروج آمریکا از برجام، اعمال مجدد تحریم‌ها و دو حمله نظامی غافلگیرانه به ایران، تأکید کرده که «واشنگتن بارها و بارها بستر اعتماد میان دو کشور را نابود کرده است» و به همین دلیل «باز اعتمادسازی بر دوش واشنگتن می‌افتد.» این پایگاه تحلیلی به منتقدان توافق هشدار داده که مخالفت با اقدامات اعتمادساز، عملاً به معنای «بازگشت به بن‌بست جنگ و سیاست شکست‌خورده فشار حداکثری» است و تأکید کرده که ایران بدون دریافت امتیازات اقتصادی ملموس، اهرم‌های فشار خود (برنامه هسته‌ای و کنترل تنگه هرمز) را واگذار نخواهد کرد.

ایران و عمان به دنبال درآمد پایدار از خدمات دریایی

وبگاه آمریکایی «الطافه» در تحلیلی با اشاره به بیانیه مشترک ایران و عمان، از الگوبرداری دو کشور از مدل قانونی تنگه‌های ترکیه برای ایجاد درآمد پایدار از خدمات دریایی در تنگه هرمز خبر داد. «انس الحجی»، کارشناس اقتصاد انرژی و مشاور تحریریه این وبگاه، تأکید کرد که قانون بین‌المللی دریاها به کشورها اجازه نمی‌دهد مستقیماً برای عبور کشتی‌ها از تنگه‌های طبیعی هزینه دریافت کنند، اما ترکیه با استفاده از یک «حیله قانونی»، به جای دریافت هزینه مستقیم، هزینه‌هایی را بابت خدمات دریانوردی مانند راهنمایی کشتی‌ها، کمک‌های فنی، خدمات ایمنی، نظارت، لایروبی و عمیق‌سازی مسیر دریافت می‌کند. به گفته الحجی، زبان بیانیه مشترک ایران و عمان نشانه‌هایی از بررسی مدلی مشابه با تجربه ترکیه را در بر دارد و به جای تأکید بر هزینه عبور، بر «ارائه خدمات دریانوردی» به کشتی‌ها تأکید شده است. وی پیش‌بینی کرد که سناریوهای احتمالی شامل توسعه برنامه‌های الکترونیکی یا سیستم‌های ویژه راهنمایی دریایی برای کشتی‌های عبوری از تنگه هرمز باشد. این کارشناس در پایان خاطرنشان کرد که زمان اجرای چنین مکانیزمی هنوز مشخص نیست، اما نشانه‌های موجود در بیانیه مشترک، حاکی از علاقه روزافزون دو کشور به بررسی گزینه‌های قانونی برای درآمدزایی بدون نقض قوانین بین‌المللی است.

تداوم کارزار مبارزه با فساد در عراق

علی الزیدی، نخست‌وزیر عراق بر تداوم کارزار مبارزه با فساد برای بازگرداندن اموال به یغما رفته تأکید کرد و مشاور حقوقی وی اعلام کرد که تمامی اموال غارت‌شده به خزانه دولت بازگردانده خواهد شد. به گفته مشاور حقوقی الزیدی، این کارزار «هیچ‌گونه تبعیضی میان طوایف یا احزاب سیاسی» قائل نیست و تمامی مفسدان بدون در نظر گرفتن جایگاه سیاسی یا قبیله‌ای آنها، مورد پیگرد قرار خواهند گرفت. شورای عالی قضایی عراق نیز از کشف و ضبط میلیون‌ها دلار اموال از یک مقام ارشد خبر داد و اعلام کرد که در نتیجه تحقیقات اولیه از متهم بازداشت‌شده (معاون وزیر نفت در امور توزیع)، مبالغی شامل ۱۱ میلیون دلار پول نقد، ۴ میلیارد دینار عراقی و چندین فقره ملک کشف و ضبط شده است. در همین راستا، «چارچوب هماهنگی» بزرگ‌ترین فراکسیون شیعیان در پارلمان عراق، ضمن اعلام حمایت از اقدامات دولت برای مبارزه با فساد، آن را «گامی ضروری برای بازگشت اعتماد به روند سیاسی کشور» دانست و بر لزوم پاکسازی نهادهای دولتی از مفسدان تأکید کرد. رئیس پارلمان عراق نیز با اشاره به همکاری سه قوه، اعلام کرد که «هیچ مصونیتی برای مفسدان وجود ندارد.» این تحولات در حالی صورت می‌گیرد که هفته گذشته درگیری‌های مسلحانه در منطقه سبز بغداد در پی دستگیری چهره‌های سیاسی ارشد رخ داده بود.

◀ کاظم غریب‌آبادی، معاون وزیر امور خارجه، با تأکید بر حساسیت وضعیت تنگه هرمز گفت: «موضوع تنگه هرمز دارد وارد یک وضعیت حساسی می‌شود. تفاسیر متفاوتی توسط برخی طرف‌ها ارائه می‌شود و اقداماتی را شاهد بودیم که در مقابل یادداشت تفاهم اسلام‌آباد است.» وی تصریح کرد: «تنگه هرمز ظرفیت راهبردی عظیمی است که نبض اقتصاد و انرژی جهان در اینجاست و نظام تنگه هرمز نیاز به یک تشکیلات مدیریتی جدیدی دارد.»

◀ چارچوب هماهنگی شیعیان عراق با صدور بیانیه‌ای از مردم این کشور برای حضور در مراسم تشییع پیکر رهبر شهید انقلاب دعوت کرد و خواستار «حضور حداکثری و پرشور» در این مراسم شد. یوسف کناوی، استاندار نجف اشرف، نیز در دیدار با سید عباس عراقچی گفت: «برای برگزاری باشکوه تشییع رهبر شهید انقلاب اسلامی همه ظرفیت‌ها را بسیج می‌کنیم.» وی این رویداد را «حادثه‌ای تاریخی و موجب تحکیم بیشتر پیوندهای اخوت و دوستی بین مردم ایران و عراق» دانست و از آمادگی کامل مسئولان محلی نجف برای بسیج همه ظرفیت‌های اجرایی، خدماتی و امنیتی جهت برگزاری هرچه باشکوه‌تر مراسم خبر داد.

◀ غلامعلی حدادعادل، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام، با اشاره به محاسبات اشتباه دشمنان گفت: «غربی‌ها تصور می‌کنند اگر رهبر یک کشور را ترور کنند، به اهداف خود می‌رسند، اما آنچه در ایران رخ داد، خلاف این محاسبات بود؛ مردم همانند آتشفشانی خروشان و اقیانوسی متلاطم به صحنه آمدند و انسجام بیشتری پیدا کردند.» وی افزود: «رابطه مردم با رهبری، یک رابطه صرفاً حقوقی و قراردادی نیست، بلکه رابطه‌ای قلبی و اعتقادی است و مردم معتقدند که اطاعت از رهبری دینی در سرنوشت دنیا و آخرت آنان تأثیرگذار است.»

◀ عبدالکریم هاشم مصطفی، سفیر عراق در روسیه، با ابراز امیدواری نسبت به عضویت کشورش در بریکس گفت: «بریکس یک سازمان بسیار مهم است و امیدوارم عراق روزی بخشی از آن شود.» وی افزود: «این بستگی به نحوه سازماندهی بریکس و شرایط عضویت در آن دارد. اما قطعاً ایده خوبی خواهد بود.»

◀ یسرائیل کاتز، وزیر جنگ رژیم صهیونی، با ابراز خشم از ترامپ مدعی شد: «ترامپ کسی بود که جبهه‌های ایران و لبنان را به هم گره زد و به این ترتیب، حزب‌الله را از این که ضربه‌ای سخت بخورد، نجات داد.» این انتقاد در حالی مطرح می‌شود که طبق بند تفاهمنامه ایران و آمریکا، پایان جنگ در تمامی جبهه‌ها از جمله لبنان از شروط تفاهمنامه است که تاکنون از سوی رژیم صهیونی نقض شده است.